

REGERINGSRÄTTENS DOM

2230-04

meddelad i Stockholm den 1 april 2008

KLAGANDE

Socialnämnden i Östra Göinge kommun
Storgatan 4, 280 60 Broby

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Göteborg dom den 16 mars 2004 i mål nr 7549-03
(bilaga)

SAKEN

Avgift enligt socialtjänstlagen

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden yrkar att Regeringsrätten med ändring av kammarrättens dom ska fastställa hemtjänstavgiften till 654 kr i månaden i enlighet med nämndens tidigare beslut. Socialnämnden anför bl.a. följande. Nämnden vidhåller att vid bestämmande av förbehållsbelopp boendekostnaden bör beräknas enligt samma principer som försäkringskassan använder vid beräkning av bostadstillägg. Enligt prop. 2000/01:149 ska till minimibeloppet räknas den faktiska boendekostnaden. Socialnämnden har den 3 december 2002 beslutat att godtagbar boendekostnad ska beräknas enligt samma principer som försäkringskassan använder sig av

Dok.Id 50594

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00 - 12:00
13:00 - 15:00

Telefon
08-561 676 00
Telefax
08-561 678 20

vid beräkning av bostadstillägg. Enligt Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 2001:20) om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad för 2002 beräknas driftskostnaden schablonvis till 132 kr per kvadratmeter bostadsyta och år. Det är inte rimligt att den enskilde själv godtyckligt ska kunna uppskatta sina driftskostnader.

AA bestrider bifall till överklagandet och vidhåller att hon även i fortsättningen bör vara befriad från den hemtjänstavgift som kommunen vill belasta henne med.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Av 8 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, framgår att avgifterna enligt 8 kap. 5 §, bl.a. avgift för hemtjänst, inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). Enligt 8 kap. 7 § första stycket ska kommunen bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna dennes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. Hur minimibeloppet fastställs framgår av lagrummets andra och tredje stycken.

Till grund för den nuvarande lagtexten ligger betänkandet Bo tryggt – Betala rätt (SOU 1999:33), vari bl.a. anförs (s. 186) att den enskilde inte på grund av höga avgifter ska tvingas flytta från sitt eget hem. Vid beräkningen av bostadskostnaden ska kommunerna därför utgå från faktisk bostadskostnad. Det är inte acceptabelt att kommunerna bara godtar en bostadskostnad upp till ett högsta belopp.

I författningskommentaren till 8 kap. 7 § SoL (prop. 2000/01:149, s. 58) anges bl.a. att den enskilde ska ha rätt att förbehålla sig medel för den faktiska boendekostnaden. Vid boende i egen bostadsfastighet eller bostadsrättslägenhet bör räntekostnader för bostadslån som inte är avdragsgilla anses ingå i boendekostnaden. Likaså bör i förekommande fall driftskostnader, fastighetsskatt och tomträttsavgäld anses utgöra en del av boendekostnaden.

Socialutskottet, som tillstyrkte propositionen, bekräftade att vid beräkning av förbehållsbeloppet ska till minimibeloppet läggas faktisk boendekostnad (2001/02:SoU3, s. 10). Riksdagen följde utskottet (Rskr 2001/02:15).

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Uttalandena i förarbetena till lagstiftningen ger enligt Regeringsrättens mening klart vid handen att det, såvitt gäller boendekostnader, är de faktiska kostnaderna som ska läggas till grund för beräkning av förbehållsbeloppet. Dessa kan därför inte bestämmas enligt en schablon, till skillnad från de normala levnadskostnader som avses täckas med det s.k. minimibeloppet (jfr även försörjningsstöd enligt SoL, där kostnaden för bl.a. boende ligger utanför den s.k. riksnormen). Boendekostnaden ska sålunda beräknas med hänsyn till förhållandena i det enskilda fallet, i likhet med sådana särskilda kostnader som motiverar en höjning av minimibeloppet.

En annan sak är att de faktiska boendekostnaderna kan behöva uppskattas mera schablonmässigt i de fall utredning om kostnadernas storlek saknas eller framstår som ofullständig eller illa underbyggd. Ingenting hindrar visserligen att socialnämnden vid en sådan uppskattning söker ledning från andra områden än socialtjänsten, såsom t.ex. föreskrifter från Försäkringskassan i relevanta delar. SoL ger dock inte stöd för att bestämma boendekostnaderna till vissa generella belopp, utan uppskattningen måste ta sikte på den enskildes individuella situation.

När det gäller vad som kan inräknas i faktisk boendekostnad för den som bor i egen fastighet måste enligt Regeringsrätten godtas alla sådana löpande kostnader som normalt drabbar en fastighetsägare, inbegripet mindre reparationer och normalt underhåll av fastigheten. De uppgifter som AA lämnat om sina boendekostnader har inte bestritts av socialnämnden och framstår även som sannolika. De bör därför läggas till grund för beräkningen av hennes förbehållsbelopp. Som konstaterats av underinstanserna uppkommer därvid ett s.k. negativt avgiftsutrymme. AAs hemtjänstavgift har därför rätteligen bestämts till 0 kr.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten avslår överklagandet.

Susanne Billum

Lars Wennerström

Annika Brickman

Margit Knutsson

Kristina Ståhl

Svante Noring
Föredragande regerings-
rättssekreterare

Avd II
Föredraget 2008-02-20